

KURJER WILEŃSKI

NEZALEŻNY ORGAN
DEMOKRATYCZNY.

Wychodzi codziennie prócz dni poświęconych.

Cena prenumeraty: miesięcznie zł. 3, Zagranią zł. 6. Prenumeratę przyjmują: Księgarnia W. Makowskiego, S-to Jańska 1, Skład papieru W. Borkowskiego, Mickiewicza 5. Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują: Biuro Reklamowe Stefana Grabowskiego, Mickiewicza 4, róg Garbarskiej, tel. 82, Biura ogłoszeń S. Juliana, Niemiecka 4, telef. 222, J. Karłina, Niemiecka 22, telef. 605, Biuro ogłoszeń „Pośrednik”, Wileńska 22 i wszystkie biura reklamowe w kraju i zagr.

Redakcja i Administracja: WILEŃSKA 15. Tel. 99. Czynna od g. 9 do 3 pp. Dział ogłoszeniowy „Kurjera Wileńskiego” mieści się przy Biurze Reklamowym S. Grabowskiego, Mickiewicza róg Garbarskiej 1. Tel. 82. Czynne od 9-6 w. Redaktor przyjmuje od 3-4 popoł. Rękopisów nadsyłanych redakcja nie zwraca.

Cena ogłoszeń: Za wiersz milimetry na 1 str. groszy 20, na 4-ej stronie 10. Komunikaty (ogłoszenia tekstowe) za wiersz milimetry 30 groszy. Układ ogłoszeń na 1-ej str. 5-o łamowy, na 4-ej str. 8-mio łamowy. Terminy druku mogą być przez administrację zmieniane dowolnie.

Ogród
po-Bernardyński

Dziś w piątek
29 go maja 1925 r.

KONCERT Wil. Orkiestry symfonicznej

pod dyrekcją A. Wyleżyńskiego.

Pocz. o g. 8 w. Wejście do ogrodu 75 gr. Bilety ulgowe 50 gr.

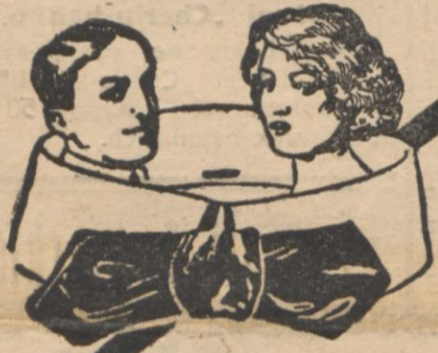
Na sezon letni obuwie płócienne białe i popielate

męskie damskie
płaszczki letnie angielskie, krawaty fularowe
jasne, oryginalne kapelusze „Panama”

poleca

Jan Wokulski i S-ka

Wilno, Wielka 9.

Kapelusze letnie

Panama, czapki, białe, trykoty słotkowe, krawaty, laski, Palta nieprzemakalne, parasole, walizy, torby etc.

poleca O. KRUCZ, Wilno, Zamkowa 8.

Niniejszym zawiadamiamy, że p. Paweł Zende z dniem 18-go maja r. b. w firmie naszej przestał pracować i z dniem tym żadna działalność jego dla firmy nie jest obowiązującą.

D. H.-P. B-cia Sutkowski

Wilno, ul. Zawalna 2.

D-r S. Margolis

Gabinet Roentgenowski, prześwietlenia, zdjęcia i leczenie promieniami Roentgena, Wileńska 39 (róg Mostowej). Tel. 920.

Kobieta-lekarz

Dr. Zofja Zeldowicz

Choroby kobiece, weneryczne i skórne. Przyjm. 12-5. Ul. Mickiewicza 24 m. 4.

Dymisja wice-premiera Thugutta.

I stało się to, co było z góry do przewidzenia. Minister Thugutt podał się do dymisji.

Przyczyny, które zmusiły go do tego kroku, są znane: nie możność dalszej współpracy z obecnym rządem i niegodzenie się z polityką, prowadzoną przez „Sekcję dla Spraw Mniejszości Narodowościowych i Województw Wschodnich” Komitetu Politycznego Rady Ministrów.

Jeszcze w kwietniu w Nr 79 naszego pisma w artykule „Dla porzeczności, czy na serio?” zastanawialiśmy się nad tem, czy prawica godząc się na utworzenie specjalnej Sekcji dla załatwiania spraw „Województw Wschodnich” oraz wywierając nacisk na p. ministra Thugutta aby pozostał w rządzie p. Grabskiego i kierował pracami „Sekcji” — myślała na serio o sanacji stosunków na tak zwanych „Kresach”, czy był to tylko zwykły manewr, który stwarzając fikcję, ułatwiał jedynie wprowadzenie do gabinetu p. Stanisława Grabskiego.

Okazało się, że chodziło tu tylko o p. Grabskiego.

Prawica, z chwilą wejścia do gabinetu p. Stanisława Grabskiego, jak za dotknięciem różdżki czarodziejskiej — przestała się interesować sprawami „Kresowemi”, chociaż przedtem głośno i szeroko rozprawiała o ich sanacji.

Cóż więc miał robić p. minister Thugutt — czy iść bez zastrzeżeń pod komendę Grabskich, Smólskich et consortes, czy też zadowolić się fikcją i pozorami?...

Niel

Pan Thugutt nie jest z tych ludzi, których fikcje i pozory mogą zadawać — jest to człowiek szczerzej pracy i jeżeli zgodził się przyjąć ciężkie obowiązki kierownika pracami „Sekcji”, to tylko z tym warunkiem, że będzie miał naprawdę możliwość

prowadzenia tych prac szczerze i uczciwie.

Stało się jednak inaczej — p. Thugutt możliwości tych nie znalazł.

Wiemy doskonale, jakie stosunki panowały w powierzonej p. Thuguttowi „Sekcji”.

Ściągle dochodziły nas wieści, że w tej, czy innej sprawie p. minister Thugutt stale był przegłosowywany.

Ostatnio np. „Sekcja” i cała Rada Ministrów przegłosowały wbrew jego wnioskowi przemianowanie Delegatury na Województwo, wykazując w ten sposób pełne nie liczenie się ze zdaniem prezesa „Sekcji”.

Pan Smólski przeprowadzał rewizje i masowe aresztowania, jątrząc stosunki, a Minister Skarbu miał na myśli tylko ściąganie kieszeni, gdy o najważniejsze sprawy „Kresowe” chodziło.

Zaś p. Stanisław Grabski jako wykonawca uchwał językowych w dziedzinie oświaty zamiast je szczerze wykonywać — również dla pozorów załatwiał sprawy, nie biorąc ich na serio.

Do tego trzeba jeszcze dodać stan ekonomiczno-gospodarczy kraju tak świetnie scharakteryzowany w krótkiej ale jakże jędrnej deklaracji „Klubu Pracy” — oraz stan fikcji w sprawach polityki panującej w rządzie — na które nie można było już dalej zamykać oczu. I kłamka zapadła — pan minister Thugutt usunął się z rządu.

Jak się zachowują koła rządowe wobec tego faktu nie wiadomo — mamy jednak wrażenie, że nie zdają sobie sprawy z powagi stanu rzeczy.

Pan Grabski musi teraz wyciągnąć konsekwencje ze swego lekceważenia najistotniejszych spraw państwa.

Ustąpienie ministra Thugutta jest faktem przełomowym.

J. Bał.

Teatr Polski

Dziś premiera

Wujaszek Jaś

sztuka Czechowa.

Początek o g. 8 m. 15 w.

W niedzielę o godz. 4 popoł. przedstawienie dla młodzieży i dzieci po cenach najniższych
Ballady A. Mickiewicza.

Teatr Letni

Dziś poraż ostatni

Najpiękniejsza z kobiet

opierka Bromme

Początek o godz. 8 wiecz.

Jutro w sobotę

pierwszy występ

W. Kaweckiej

w operetce Kalmiana

MARYCA

Wiadomości polityczne.

Zebrań konferencji Ambasadorów.

Konferencja Ambasadorów zbierze się w piątek lub w sobotę, aby ustalić ostateczny tekst noty, która ma być wystosowana do Niemiec poczem nota zostanie wysłana do Berlina. „Neue Freie Presse”

Prezydent Coolidge nie zgadza się na dalsze pożyczki.

donosi z Nowego Jorku: Prezydent Coolidge nie zgadza się na zamiar rem niezgadzenia się na udzielanie dalszych pożyczek państwu dłużniczemu o ile rokowania w kwestji zwrotu długów dawnych nie posuną się na przód. (Pat.)

O ankiecie w sprawie sytuacji gospodarczej Austrii.

Na pismo rządu austriackiego, zwracające się z prośbą do Ligi Narodów o przeprowadzenie w Austrii ankiety w sprawie sytuacji ekonomicznej tego kraju, Generalny sekretarz Ligi Narodów przesłał rządowi austriackiemu odpowiedź w której zaznacza, iż wszyscy członkowie komitetów dla spraw austriackich przychylili się do prośby rządu austriackiego i że już obecnie podjęli wszelkie wstępne kroki w związku z przeprowadzeniem ankiety. (Pat.)

Sytuacja w Marokku.

„Neue Freie Presse” donosi z Marokka, że Riffeni przedsięwzięli wczoraj gwałtowny atak na francuskie placówki w okolicy Bibane. Atak nie udał się. (Pat)

Powstanie przeciwko Anglii w Mossulu

W kołach tureckich twierdzą, że na terytorjum Mossulu wybuchło powstanie przeciwko Anglii, władze angielskie wydały bowiem szereg zarządzeń przeciwko tej części ludności Mossulu, która, podczas pobytu międzynarodowej komisji, wystąpiła przez Ligę Narodów, oświadczyła się za przynależnością do Turcji.

W następnym tego powstały zaburzenia przeciwko Anglii.

Liczne szczyty chwyciły za broń, zarówno przeciwko królówi Fejsalowi, jak i Anglikom.

Na całym północnym terytorjum Mossulu rozgrywa się walki. Ponadto dokonywane są napady na angielskich żołnierzy i urzędników.

Żądacie wszędzie „Kurjera Wileńskiego”.

„SPORT-PLAŻA!”

Baczność zdrowi i chorzy!

Kto chce wzmocnić nadwątzone zdrowie, kto chce zabezpieczyć się od gruźlicy, kto chce połączyć sport i gimnastykę z kąpielami powietrzno-słonecznymi i rzeźniami

Niech śpieszy na pierwszą w Wilnie PLAŻĘ, położoną w malowniczej miejscowości na Zwierzynie nad Wilją u wylotu ulicy Tomasza Zana. Plaża zaopatrzona jest w przyrządy gimnastyczne. Na miejscu pierwszorzędną bufet, fryzjer, fotograf i t. p.

Otwarcie dziś w piątek 29 go maja r. b. W niedzielę i święta przygrywać będzie orkiestra dęta. Wygodna komunikacja autobusowa. Oddzielne plaże — męska i damska. Wejście na plażę ogólne tylko w strojach kąpielowych.

Bilet sezonowy na całe lato 15 zł, dzieci i młodzież ucząca się 10 złot. Wejście razem z szatnią 40 gr. Dzieci młodzież ucząca się placą 25 gr.

Uwaga letników, turystów, wycieczkowiczów i pątników do Kalwarji w JEROZOLIMCE (Wielkie Wilno) dom własny Nr. 65 w sobotę dn. 30 maja otwartą zostanie

Filja Parowej Mleczarni **Józefa Hejbera**

i poleca: codziennie świeżo na maśle śmietankowym przygotowane śniadania i kolacje, oraz lody, piwo, wody mineralne, owoce, słodczyce, kawę, herbatę, mleko kwaśne z kartoflami.

Ceny dostępne. Z poważaniem J. Hejber.

Jeśli chcecie dobrze spędzić czas, przybywajcie licznie do

parku „POSPIESZKA”

w posiadłości ks. Ogińskiego przy ul. Antokolskiej Nr. 128 do nowo utworzonej

Kawiarni

z zimnymi i gorącymi przekąskami

Kuchnia pod kierownictwem znakomitego kuchmistrza. Z natury ślicznym parku przygrywa od g. 4 popoł. orkiestra wojskowa. Przy parku przystanek autobusowy.

CYRK WARSZAWSKI St. Mroczkowski, Ludwisarska 4.

Tylko jeden tydzień od wtorku 2-go czerwca
Nadzwyczajny program!!!

z udziałem wszechświatowej sławy KRÓLA ŻELAZA

Zygmunta BREITBARTA

Początek o godz. 8:30 wiecz. Bilety zawczasu do nabycia w księgarni „Lektor”, (ul. Mickiewicza 4) w dniach 31 maja i 1 i 2 czerwca w kasie cyrku. 3-1

Minister Thugutt nie odstępuje od swego postanowienia podania się do dymisji.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

P. Stanisław Thugutt był wczoraj przyjęty na audjencji przez Pana Prezydenta Wojciechowskiego, któremu kategorycznie oświadczył, iż od swego postanowienia nie odstąpi i prośbę o dymisję złożę.

O g. 1-ej w południe p. premier Grabski udał się do Belwederu gdzie przedstawił Panu Prezydentowi sytuację jaka wynikła z powodu dymisji min. Thugutta.

Po powrocie do Prezydium Rady Min. odbyła się dłuższa konferencja p. premiera z posłem Thuguttem na której zostały szerzej omówione sprawy przekazania agendy pozostających pod kierownictwem wice-premiera.

Z SEJMU.

Z Komisji Sejmowych.

WARSZAWA, 28.V. (Pat.). Sejmowa komisja prawnicza przystąpiła do rozpatrywania projektu ustawy o prawie autorskim. Po referacie posła Konopczyńskiego (Z.L.N.), który oświadczył się za projektem Komisji Kodyfikacyjnej, z uwzględnieniem niektórych poprawek, wniesionych przez rząd, rozwinęła się dyskusja ogólna, poczem w dyskusji szczegółowej przyjęto pierwszych 14 artykułów projektu ustawy, powierzając referentowi opracowanie redakcji art. 1., określającego przedmiot prawa autorskiego.

Sejmowa komisja skarbowa przyjęła projekt ustawy w sprawie ulg podatkowych dla kapitałów zagranicznych, lokowanych na obszarze Rzeczypospolitej. Następnie Komisja postanowiła rozpatrywanie projektu ustawy w sprawie uzupełnienia postanowień ustawy o podatku majątkowym odroczyć do czasu rozpatrywania całej zamierzonej nowelizacji podatku majątkowego. Dłuższą dyskusję wywołał referat posła Frostiga (Kolo Zyd.) w wnioskach posłów Kela Żydowskiego i Zjednoczenia niemieckiego w sprawie rewizji dotychczasowych przepisów paszportowych. Komisja ze względu na interesy finansowe państwa, oraz z uwagi na bilans handlowy i niewielkie środki obrotowe uznała konieczność możliwego wstrzymywania odpływu polskich środków pieniężnych zagranicę, wobec czego nad wnioskami referenta większością głosów postanowiła przejść do porządku dziennego. Za wnioskiem referenta głosowały stronnictwa mniejszości narodowych i Piasta.

Sejmowa komisja przemysłowo-handlowa wysłuchała sprawozdania pos. dr. Polakiewicza z Wyzwolenia z prac podkomisji, wyznaczonej do zbadania na miejscu warunków pracy w urzędach celnych. Komisja uznała za konieczne rozwożyć na specjalnym posiedzeniu całokształt zagadnienia i zaprosić na to posiedzenie przedstawicieli wszystkich zainteresowanych organów rząd.

Sejmowa komisja reform rolnych na dzisiejszym posiedzeniu w południowym posiedzeniu przyjęła w trzecim czytaniu projekt ustawy o uzgodnieniu ustawo-

dawstwa o osadnictwie rolnem, obowiązującego na części Górnosląskiej województwa Śląskiego z ustawodawstwem, normującym ten sam przedmiot na terenie pozostałych części Rzeczypospolitej. Referował pos. Marcinia (Ch. D.). Następnie przyjęto w drugim czytaniu projekt ustawy o wstrzymaniu wykonania kar za przestępstwa leśne, popełnione z powodu nieumorowania praw serwitutowych. Ustawa wstrzymuje wykonanie kar do dnia 1 grudnia 1923 roku. Z dobrodziejstwa ustawy wyłączone są przestępstwa dokonane w celach handlowych spekulacyjnych lub przy pomocy służby leśnej. Referował poseł Maksymilian Malinowski (Wyzw.). Trzecie czytanie ustawy odroczone.

Sejmowa komisja reform rolnych przyjęła artykuły 50-54 projektu ustawy o wykonaniu reformy rolnej. Postanowienie, zawarte w tych artykułach określają rozmiary nowo utworzonych gospodarstw na 15 ha zaś w województwach wschodnich na 35-ha. Pierwszeństwo przy parcelacji mają dzierżawcy majątków, żołnierze armii polskiej i formacji ochotniczych oraz wdowy po żołnierzach. Ewentualna odprzedaż nabytej przez parcelację ziemi jest dozwolona tylko za zgodą okręgowego urzędu ziemskiego, jak długo na niej ciąży dług, wynikły z parcelacji.

Senacka Komisja Skarbowa-budżetowa pod przewodnictwem sen. Adelmanna (Ch. D.) na dzisiejszym posiedzeniu zatwierdziła budżet M. stwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych. Referent sen. Puławski (ZLN). Po dyskusji w której zabierali głos prawie wszyscy członkowie Komisji, budżet przyjęto z dwiema poprawkami sen. Adelmanna, z których pierwsza obniża fundusz meljoracyjny z 5 milionów 60 tys. złotych na 3 milj. 60 tys., druga zaś podwyższa dochód z lasów państwowych o 5 milionów złotych. Ponadto przyjęto szereg rezolucji, między innymi rezolucję wzywającą rząd do wydania szeregu zarządzeń, zmierzających do ułatwień eksportu drzewa, jako też artykułów przemysłu drzewnego. Przyjęto rezolucję wzywającą rząd do utworzenia stanowiska atache rolniczego na placówkach zagranicznych.

Utworzenie województwa Wileńskiego.

WARSZAWA, 28.V. (Pat.). Rada Ministrów uchwaliła na wczorajszym posiedzeniu projekt ustawy o utworzeniu województwa Wileńskiego.

Z KOWNA.

Odznaczenie dyplomaty litewskiego.

Prezydent Estonji, Jakson, nadał posłowi litewskiemu w Łotwie i Estonji, p. Auksztolisowi, order „Wolności”.

Posel Auksztolis bawi obecnie w Tallinie, dokąd przybył w związku z podróżą prezydenta Finlandji do Estonji.

Rokowania z Kłajpedą.

Zakończyły się rokowania ministerstwa skarbu z przedstawicielami obszaru kłajpedzkiego.

Debatowano głównie nad sprawą cel, akcyzy i dochodów monopolowych.

Premjer i minister skarbu Petrus wydał na cześć gości kłajpedzkich raut.

Budowa portu w Połdze.

Ministerstwo komunikacji wniósł na posiedzenie rady ministrów projekt wyłączenia u prywatnych właścicieli 80 ha ziemi na budowę portu w Połdze.

Zjazd żydowskich banków spółdzielczych.

W dniu wczorajszym rozpoczął swe obrady zjazd żydowskich banków spółdzielczych, w którym uczestniczy 115 delegatów.

Kłajpedzka Izba rolnicza nie bierze udziału w wystawie. Litewska agencja urzędowa „Elita” donosi: W prasie zaczęły obiegać pogłoski, iż kraj Kłajpedzki odmówił udziału w wystawie tegorocznej. W rzeczywistości zaś w wystawie nie będzie brała udziału Izba rolnicza kraju Kłajpedzkiego. Inne już zgłosiły swój udział.

Ze wspomnień H. W. Steeda.

(Dalszy ciąg.)

Zmianę frontu przez Włochy podczas wojny światowej i udział jej w szeregach Ententy starano się nieraz objaśniać motywami natury czysto moralnej.

Ci co znali bliżej Włochów, psychikę ich oraz etykę życiową nie mieli żadnej wątpliwości, że udział ten został kupiony i że żadne względy etyczne nie odegrały tu roli.

Targ zawarty między Włochami, a Ententą był tej natury iż gdyby u steru władzy w Australji lub Niemczech stali ludzie więcej przenikliwi, kto wie czy traktat londyński (między Ententą i Włochami) nie był by wykorzystany, zamiast z korzyścią, w kierunku ujemnym dla Ententy. Grzebał on całokształt ideologicznych narodów słowiańskich na półwyspie Bałkańskim.

Gdy H. Steed dowiedział się o zawarciu i treści traktatu Londyńskiego poprosił o audjencję u francuskiego ministra spraw zagranicznych M. Delcassé „Protestowałem”, powiada H. Steed „przeciwko niepocztytalnej umowie którą zawarła Ententa, wskazywałem na konsekwencje jakie mogłyby wynikać jeżeli Austro-Węgry dowiedzą się o treści” H. Steed wykazał absurdalność dokonanego czynu, motywując krytykę rzeczowem ujęciem sprawy.

„Ku zdziwieniu memu”, pisze H. Steed, „M. Delcassé słuchał mnie cierpliwie. Nie kwestjonował ścisłości moich informacji, jak również nie starał się obalić moich dowodzeń. Po chwili rozmyślenia powiedział: Postąpiliśmy nie prawidłowo, lecz znaleźliśmy się w zabójczych warunkach. Włochy przystawily pistolet do naszych głów. Pomyśl Pan co to oznacza! W przeciągu miesiąca wystąpił milion włoskich bagnetów na pole walki, wkrótce potem 600.000 Rumu-

Optymistyczny komunikat Prezydium Rady Ministr.

Jakoś to będzie.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

W godzinach wieczornych Prezydium Rady Min. wydało oficjalny komunikat w którym donosi iż dymisja p. ministra Thugutta została przyjęta przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Następane prace sekcji dla Spraw Mniejszości Narod. Komitetu Polt. R. Min. będą kontynuowane pod przewodnictwem p. premjera Grabskiego.

Prace w dziale szkolnym, rolnym i wyznaniowym są tak daleko posunięte iż w najbliższym czasie należy oczekiwać definitywnego ich ukończenia i skonkretyzowania odnośnych projektów rządu.

Również i w dziedzinie życia państwowego prace będą kontynuowane i doprowadzone do pomyślnego wyniku.

Oświadczenie min. Thugutta.

W przeciwieństwie do pełnego niezadowolonego optymizmu komunikatu rządu p. Stanisław Thugutt oświadczył dziennikarzom zebrany w Klubie sprawodawców parlamentarnych co następuje:

„Bezpośrednią przyczyną mego ustąpienia jak to już wczoraj nadmieniałem była uchwała Klubu Pracy, do którego mam zaszczyt należeć.

Muszę jednak przyznać, że był to powód raczej zewnętrzny i przyspieszył tylko decyzję która dojrzała we mnie od dawna.

Już akceptując statut Sekcji dla Spraw Mniejszości Narodowych Komitetu Politycznego Rady Ministrów, zaznaczałem, że nie przywiązuję zbyt wielkiej wagi do tych czy innych artykułów statutu że chodził mi o istotę rzeczy, czy mi się uda na tej platformie pracować, czy się nie uda.

Nie udało się.

Nie byłem jednocześnie przecież nazbyt wymagającym.

Uwzględniając przeszkody jakie daje chwila musiałem też jednocześnie uwzględnić konieczności jakie ta chwila zarazem przynosi.

Wymagałem tylko tyle, aby brano moje słowa serjo, aby ustawy były wykonywane a konstytucja szanowana.

Niestety rząd nie zadawał mi najlżejszych żądań. Co do reformy rolnej, to zmarnowano całą zimę stojąc na miejscu.

Nie udało mi się w ciągu kilku miesięcy wywalczyć jednej prowincjonalnej rejentury dla kandydata z mniejszości narodowej, który pracował uprzednio w sądownictwie polskim.

W dalszym ciągu p. Minister mówi o nieudolności urzędników Min. Oświecenia i bezprzykładnym nieszanowaniu ustaw.

W Min. Spr. Wewa. stosuje się system prowokacji; oślanianie nadużyć i samowola funkcjonariuszów są na porządku dziennym. Urzędników kwalifikujących się do dymisji naznacza się na wyższe stanowiska.

Pozatem zapomina się tam że poczciwość nie zastąpi elementarnej znajomości stosunków, a przy ignorancji wzmnożona praca potęguje tylko ilość popełnianych błędów.

„W tem wszystkim co stwierdziłem — konkluduje Min. Thugutt nie ma żadnych oskarżeń przeciw komukolwiek, najmniej zaś przeciw Państwu. Myślę, że w każdym innym młodem państwie bez pieniędzy i bez doświadczenia byłoby nie lepiej, a sytuacja mniejszości byłaby jeszcze gorsza. Ale stąd nie wynika żeby wszystko miało stać w miejscu albo poprzestawano na pozorach i pewności że robota jest odrobiona a zagadnienie nie istnieje dlatego, że napady dywersyjne zmniejszyły się w ciągu zimy.

W każdym razie sądzę, że dowodów cierpliwości w tym najgorszym dla mnie okresie mojej działalności politycznej dałem dosyć.

Lepiej będzie abym służył nadal tej samej sprawie w inny sposób i na innym terenie.

Polska ma słuszne prawo żądać gwarancji granic po latach niewoli.

Tak mówił b. minister Spr. Zagr. Włoch.

RZYM, 28.V. (Pat.) Były minister spraw Zagr. Szancer w dłuższym artykule pod tyt. „Pakt gwarancyjny a granica Brennero”, wydrukowanym we wczorajszym „Giornale d'Italia” pisze co następuje:

Z drugiej strony Polska — kraj o 30 mili. ludności, po odzyskaniu niepodległości po wiekach niesprawiedliwej niewoli, ma słuszne prawo do żądania, aby mu zostały zagwarantowane granice i nie może być bez odpowiedniego dostępu do morza.

„Pomoc tak wielka, warta pewnych ofiar nawet w stosunku do zasad. Lecz pytam Pana równocześnie, czy był kiedykolwiek moment w historii świata kiedy decyzje byłyby tak trudne, oraz odpowiedzialność mężów stanu tak wielką?”

„Perspektywa przyjęcia udziału w wojnie przez Rumunję była dla mnie nową,—powiada H. Steed—i zapytałem M. Delcassé czy on jest pewny tego.

„Tak” — odpowiedział. „Włochy ogłosiły wojnę w tym miesiącu, a Rumunja w czerwcu. „Taki stan rzeczy”, powiedział, przyspieszy zwycięstwo Ententy.

„Jakie podstawy miał M. Delcassé do uwierzenia, że Rumunja ogłosi wojnę w czerwcu 1915 r., nie dowiedziałem się nigdy. Rumunja ogłosiła

*) Aleksiejew szef sztabu głównowodzącego armji rosyjskiej był przeciwny Interwencji Rumunji. Twierdził że Niemcy jednem uderzeniem zgłodzi Rumunów i wykorzystają legalnie zapasy amunicji i aprowizacji Rumunów w postaci zdobyczy wojennej. (Przypisek tłumacza.)

wojnę zaledwie w sierpniu 1916 roku. Jestem zmuszony jednak przyznać, że nacisk na mężów stanu Ententy był wielki, i że musieli posiadać daleko większe wiadomości niż posiadali w rzeczywistości, by móż przeciwstawić się naciskowi ze strony Włoch”.

Sytuacja Włoch po wybuchu wojny była również bardzo skomplikowaną, gdyż Włochy miały trudne zadanie przypodobania się swoim przyszłym przyjacielom i jednocześnie nie narażenia się swoim sprzymierzeńcom—faktycznym zaś wrogiem.

Włochy liderzy polityczni, mężowie stanu, za jednym wyjątkiem aprobowali politykę Włoch.

Giolitti, uprzedni premjer, będąc w końcu 1914 r. w Londynie, poprosił o zawiadomienie włoską ambasadę, na swoją odpowiedzialność, że Włochy powinny pozostać neutralne. Inni wybitni politycy, których Signor Salandra, ówczesny premjer i markiz di San Giuliano wezwali na

Z państw bałtyckich.

Łotwa.

Kongres łotewsko-litewski. W dniach 21, 22 i 23 czerwca r. b. odbędzie się w Rydze kongres łotewsko-litewski.

W związku z tem planuje łotewsko-litewskie stowarzyszenie jednoci wielką wycieczkę do Litwy.

W wycieczce wezmą udział: przedstawiciele uniwersytetu łotewskiego, organizacji społecznych i prasy.

Wycieczka odwiedzi również Kłajpedę.

Wybory sejmowe na jesieni.

Partje polityczne sejmiku łotewskiego przygotowują się intensywnie do nadchodzących wyborów do sejmiku, które odbędą się w jesieni r. b.

W Rydze zaczęło wychodzić dużo pism, mających służyć agitacji wyborczej.

Kongres „trudowików” letgalskich.

W tych dniach odbył się w Rieżyce partyjny kongres „trudowików” letgalskich, w którym udział wzięło 300 delegatów.

Kongres wysłał pozdrowienia partji estońskich trudowików i litewskim narodowcom.

Estonja.

Marszałek sejmiku opuszcza stanowisko.

W kulaarach zgromadzenia narodowego rozszły się pogłoski, że wskutek rozpadnięcia się bloku demokratycznego, marszałek Theunison opuści swe stanowisko.

Wysunięta już została kandydatura Piasta.

Dymisja ministra oświaty.

W kołach rządowych mówią o bliskiej dymisji ministra oświaty Rachamjagi, który ze względu na zły stan zdrowia wyjeżdża zagranicę na dłuższy przeciąg czasu.

Długi „Charju-banku.”

Sfery finansowe podają wyjaśnienie, że deficyt „Charju-banku”—który zbankrutował — wynosi 50 milionów marek estońskich.

Z Rosji Sowieckiej.

Moskiewska nieufność względem Niemiec.

„Prawda” z 26 go maja, omawiając w swym artykule wstępny politykę niemiecką, stwierdza, że od czasu wyboru Hindenburga wzmożyły się w Niemczech tendencje antytosywieckie.

Koła prawicowe nie cofają się nawet przed „schowaniem swego miecza do pochwy za dobrze wypełniony trzos złota i wstąpieniem za wszelką cenę do Ligi Narodów”, by tylko wzmocnić front antybolszewicki.

Urzędówka sowiecka stwierdza również, że „istnieje jednak poważna dążność ludzi trzeźwo myślących do orientacji wschodniej”.

Grupom tym zapewnia „Prawda” rynek sowiecki, który stanie dla nich otworem, gdy „tylko polityka niemiecka przejdzie nie do krzykaczy, a do dalekowzrocznych mężów stanu”.

Sowiecka nota werbalna do Austrii.

Poselstwo sowieckie w Wiedniu wysłało do rządu austriackiego notę protestującą przeciwko twierdzeniom austriackiego ministra spraw zagranicznych, Mataja, o propagandzie komunistycznej w Austrii.

Po za wręczeniem noty werbalnej poseł sowiecki wysłał do Moskwy pełny tekst przemówienia ministra.

obrazy do Rzymu, byli tegoż samego zdania.

Sonnino, który znajdował się wówczas w Piemencie, otrzymał zaproszenie zbyt późno, by przybyć do Rzymu przed powzięciem decyzji. Gdy Sonnino dowiedział się o powziętej już decyzji, ogarnął go tak wielki gniew, że skrzyżił się głośno na to na stacji kolejowej w Rzymie wobec publiczności, i twierdził, że miejsce Włoch powinno być przy boku Niemiec i Austro-Węgier. Przystąpił, że powróci na północ nie zobaczywszy się z żadnym członkiem rządu. Przyjaciele jego uspokoił go z trudnością i wymogli, że nie wyjedzie odrazu. Giolitti stwierdza w swoich pamiętnikach, że na początku wojny Sonnino był orientacji Germano Austriackiej.

Dnia 16 października 1914 roku umarł San Giuliano, minister spraw zagranicznych i na początku listopada Sonnino zgodził się przyjąć tekę ministra spraw zagranicznych w gabinecie Salandry.

Wynik wyborów władz w Kasie Chorych.

Rada Kasy Chorych m. Wilna na sesji w dniu 27 b. m. dokonała szeregu wyborów władz Kasy. Na Przewodniczącą Rady została obrana dr. Napoleon Czarnocki, na jego zastępcę — dr. Ajzik Goldburd. Do Komisji Rewizyjnej jednogłośnie zostali wybrani: z ramienia ubezpieczonych — członkowie Józef Bauman, Wiktor Kobak, Kazimierz Mrozowski i Chaim Rabinowicz oraz zastępcy Stanisław Reniger i Chaim Walt; z grupy pracodawców — członkowie Eljasz Abramowicz i Bronisław Wincz oraz za stępcą Morduch Berkowicz. — Do Komisji Rozjemczej zostali wybrani: przez grupę ubezpieczonych — pp. Feliks Suchocki i Rubin Wainsztein, przez grupę pracodawców — pp. Symon Lichtmacher i Naum Wainsztein, przez całą Radę — p. Józef Godwod.

Po zatwierdzeniu protokołu poprzedniej sesji uchwalono zasadniczo dla tłumaczenia wszystkich przemówień na sesjach Rady w języku żydowskim zaangażować stalego płatnego tłumacza, przekazując Zarządowi techniczne załatwienie sprawy. Uchwalono wniosek nagły Zarządu w sprawie upoważnienia Przewodniczącego p. Mieczysława Engla do zapisania na nieruchomości własnej Kasy Chorych przy ul. Sadowej 25 kaucji do wysokości 75.000 zł. dla zabezpieczenia ew. pożyczek Kasy.

Uchwalono wreszcie jednogłośnie szereg wniosków Zarządu w sprawie zmian §§ Statutu, dotyczących: przedłużenia okresu świadczeń (z 26 do 39 tygodni), obniżenia dziennej płacy ustawowej w najniższej grupie zarobkowej do 75 gr. dziennie z wynikającymi z konsekwencjami w wysokości zasiłków; uzgodnienia praw K. Ch. do zwrotu od pracodawców kosztów świadczeń w nieszczęśliwych wypadkach z odnośną ustawą z dn. 31 stycznia z. r.; określenia granicy maksymalnej odszkodowania członkom Zarządu i Komisji za czas, poświęcony sprawom Kasy. Pozostałe punkty porządku obrad zostały odroczone do następnej sesji, którą uchwalono zwołać nie później, jak za dwa tygodnie.

Dwuzłotówki papierowe.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 kwietnia 1924 r. o zmianie stroju pieniężnego upoważniało Ministra Skarbu do wypuszczenia biletów zdawkowych — W rozporządzeniu tym zaznaczono, że jako bilety zdawkowe mogą być użyte tymczasowo banknoty z napisem Bank Polski.

Na podstawie rozporządzenia tego wypuszczone zostały bilety zdawkowe 1 i 2-złotowe z napisem Bank Polski, które zostały w swoim czasie wydrukowane we francuskich zakładach graficznych. — Bilety te M-stwo Skarbu traktowało jako tymczasowe z uwagi przedewszystkiem na nieodpowiednie napisy (Bank Polski zamiast M-stwo Skarbu, podpisy dyrektorów Banku Polskiego zamiast Ministra Skarbu i wreszcie na nieodpowiednią datę emisji — rok 1919 zamiast 1924) pozmatem M-stwo Skarbu otrzymało zapas tych banknotów w ograniczonej ilości, tak, że powstają trudności przy zastępowaniu banknotów zniszczonych nowymi.

Z tych względów Ministerstwo Skarbu uznało obecnie za konieczne zastąpić powyższe przez wypuszczenie nowych biletów zdawkowych. — Obecnie puszczane zostaną w obieg bilety zdawkowe wartości 2-złotowej.

Będą one miały wygląd następujący: Przednia strona biletu: Rysunek tła przedstawia morze w kolorze szaro-fioletowym. Górna część ramki

Pogłoski o częściowej rekonstrukcji gabinetu.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.)

W związku z dymisją wicepremiera Thugutta mówi się w kołach sejmowych o mającej nastąpić dalszej częściowej rekonstrukcji gabinetu. Mówią o ustąpieniu min. kolei Tyszkii, min. spr. wewn. Ratajskiego wicemin. Smółskiego, i min. sprawiedl. Żychlińskiego.

Jako kandydatów na miejsce p. Ratajskiego wymieniają m. inn. p.p. Skulskiego i Ponikowskiego.

Mówią również że premier Grabski chcąc pozyskać sobie P. P. S. ma zamiar tękę sprawiedliwości ofiarować prof. Makowskiemu b. ministrowi sprawiedliwości.

Nie powtarzano konkretnych wiadomości, zaznaczano tylko, że najbliższe dni przyniosą rozwiązanie w tej materii.

Dziki pretensje klubu „Wyzwolenia“.

Winni skierować je przeciw samym sobie.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.)

Przyjdum Klubu „Wyzwolenia“ wystosowało wczoraj listy do wszystkich swoich secesjonistów, a więc zarówno do członków Klubu Pracy jakoteż członków grupy Wojewódzkiego, ażeby złożyli mandaty poselskie a to w myśl złożonego podczas wyborów przyrzeczenia.

Przyrzeczenie to zawierało m. inn. zwrot, że jeżeli wybrany poseł nie będzie mógł się pogodzić z programem stronnictwa to złoży mandat.

Przyjdum klubu „Wyzwolenia“ zaznacza iż na odpowiedź czekać będzie do 10-go czerwca.

Powysze bezsensowne i nielogiczne żądanie „Wyzwolenia“ spotkało się z uśmiechem politowania wśród secesjonistów.

Twierdzą oni że to przeciwko samo „Wyzwolenie“ sprzeniewierzyło się swojemu pierwotnemu programowi i że w konsekwencji wszyscy obecni członkowie „Wyzwolenia“ powinni raczej złożyć mandaty.

Listy powyższe wywołały zrozumiałą sensację w kołach sejmowych.

Konferencja ministrów Estonji, Łotwy i Litwy.

RYGA. 28.V. (tel. wł.). Minister spraw zagranicznych Z. Mejerowicz wyjeżdża w początkach czerwca na 3 dni do Kowna, celem rewizytowania litewskiego ministra spraw zagranicznych Czarneckisa.

Obydwaj ministrowie spraw zagranicznych omówią cały szereg ważnych spraw politycznych i ekonomicznych.

M. i. możliwym jest, że ustanowiony zostanie termin zwołania konferencji ministrów spraw zagranicznych Estonji, Łotwy i Litwy.

Projekt tej konferencji wysunął w swoim czasie litewski minister Czarneckis.

Z Konferencji Pracy.

P. minister Sokal przemawia.

GENEWA, 28.V. (Pat.). W dniu wczorajszym odbyło się plenarne posiedzenie konferencji pracy, na którym w toku ogólnej dyskusji, dotyczącej sprawozdania o pracy Międzynarodowego Biura Pracy, przedstawionego przez dyrektora biura Thomasa, wygłosił przemówienie p. minister Sokal.

Minister stwierdził na wstępie, że sprawozdanie dyrektora Międzynarodowego Biura Pracy zobowiązuje członków konferencji do wypowiedzenia się o wynikach pracy, osiągniętych przez międzynarodowe organizacje oraz do wytknięcia zasadniczych linii ich polityki na przyszłość.

Jest widocznym, mówił minister, że Międzynarodowe Biuro Pracy dokonało pod tym energicznym i przewidującym przewodnictwem olbrzymiego dzieła: spełniło ono swe zadanie w sposób pewny, metodyczny i owocny.

Pomimo to pozostaje do zaznaczenia fakt, iż konwencja waszyngtońska o 8 godzinnym dniu pracy nie została ratyfikowana i że ratyfikacja wydaje się w najbliższej przyszłości wątpliwa.

skała się z owalnych giloszowych rozetek, pośrodku których znajduje się liczba 2. W narożnikach biletu umieszczone wielkie liczby 2. Na dolnej części ramki w ozdobnym stylowym obramowaniu, znajduje się napis dwa złote. Pośrodku biletu znajduje się rozeta giloszowa z wielką liczbą 2 przez nią słowo „złote”. Po bokach umieszczono naturalnej wielkości rysunek reliefowy monety dwuzłotowej w kolorze jasno-fioletowym. Tekst w kolorze ciemno-fioletowym brzmi: Ministerstwo Skarbu bilet zdawkowy dwa złote Warszawa, dn. 1 maja 1925 r. Minister Skarbu Wł. Grabski Dyrektor Departamentu Obrotu Pieniężnego W. Kubala”.

Numeracja sędmiocyfrowa i litera serii w kolorze ciemno-granatowym pod podpisem W. Kubala.

Odwrotna strona biletu. Rysunek tła siatki w kolorze niebieskim. W obrębie górnej i dolnej ramki, na tle giloszowych rozetek, umieszczono w kolorze ramki małe liczby „2”, zaś w narożnikach ramki umieszczono większe liczby 2. Pośrodku prawej strony, znajduje się orzeł biały, który przedrukowano napisem: „Dwa złote”. Podrabianie i współdzielenie w rozpowszechnianiu podrabianych biletów zdawkowych karane jest ciężkimi więzieniem.

Z lewej strony znajduje się rozeta giloszowa z dużą liczbą 2 i napisem złote.

Należy się spodziewać, że bilety te znajdą się w obgu już w końcu b. m. W miarę puszczania ich w obieg dawna zdawkowe bilety 2 złotowe będą wycyfrowane i niszczone.

Z konferencji dla spraw handlu bronią i amunicją.

Z komisji wojskowej i prawnej.

GENEWA, 28.V. (Pat.) Obecne prace komisji wojskowej i prawnej poświęcone są w znacznym stopniu zagadnieniu ilości państw, których ratyfikacja konwencji jest niezbędna, aby konwencja ta weszła w życie. Sprawa ta napotyka na wielkie trudności. Prawdopodobnie ilość państw, uznanych ostatecznie za niezbędnych kontrahentów będzie wynosiła 20. Polska, zdaje się, wejdzie w skład niezbędnych kontrahentów.

Polska teza przeważała.

GENEWA, 28.V. (Pat.) Komisja wojskowa odbyła wczoraj dwa posiedzenia, na których zajmowała się wnioskami amerykańskim i polskim w sprawie wojny chemicznej i bakteriologicznej.

Przeważała teza polska, że wydanie zakazu tylko wywozu i wwozu środków prowadzenia wojny chemicznej i bakteriologicznej nie byłoby w stanie rozwiązać sprawy.

Ponieważ delegaci na obecną konferencję nie mają niezbędnych instrukcyj w tym kierunku, postanowiono zwołać specjalną konferencję, która zajmie się sprawą zakazu wojny chemicznej i bakteriologicznej.

Wyprawa Amundsena.

Łowienie ryb przed niewodem.

WASZYNGTON. 28.V. (Pat.) Według „United Press”, w kołach urzędowych omawiana jest sprawa aneksji lądu podbiegunowego wrazie ewentualnego dokonania odkrycia przez Amundsena.

Wskazują na to, że Peary zatknął już flagę amerykańską na biegunie północnym.

W każdym razie sprawę tę musiałby rozstrzygnąć amerykańsko-norweski sąd rozjemczy, tembardziej, że towarzyszył Amundsena Elsworth, który w przeważającej części finansował ekspedycję, jest amerykańcikiem.

Rokowania polsko-litewskie w sprawie wymiany jeńców.

RYGA. 28.V. (tel. wł.). Wczoraj zostały tu wznowione rokowania między przedstawicielami Polskiego Czerwonego Krzyża a litewskiego w sprawie wymiany jeńców.

Ze strony Polski uczestniczą w rokowaniach wice-prezes Pol. Czerw. Krzyża Rymowicz i generalny sekretarz Czudowski.

Ze strony Litwy biorą udział: prezes litewskiego Czerwonego Krzyża dr. Szlipas, a ze strony Łotwy szef lotewskiego Cz. K. dr. Jankowski i sekretarz generalny Akmen.

W ostatniej chwili dowiadujemy się, że strona litewska nie zdążyła jeszcze przygotować wszystkich potrzebnych materiałów, wobec czego postanowiono odbyć następną konferencję w drugiej połowie czerwca.

Sowiety pobrzękują szablą.

RYGA. 28.V. (tel. wł.). Pisma donoszą, iż nadeszła wiadomość z Moskwy, że generał sowiecki Tuhaaczewski zakwaterował się ze swym sztabem w Mińsku, gdzie ciągle podjudza sowiety do wojny z Polską.

Tuhaaczewski dąży właściwie do zaszczerwania i wstrzymania Polski od zbrojnej interwencji w razie napadu sowieckiego na Rumunję.

KRONIKA.

Piątek
29
M a j

Dziś—Mar. Magd. de Paz.
Jutro—Wigilia. Feliksa pap.

Wschód słońca—g. 3 m. 26
Zachód „ —g. 7 m. 42

MIĘSKA.

— Sprawozdania z rzeźni i stacji kontroli mięsa. Ministerstwo spraw wewnętrznych zażądało od Magistratu miasta Wilna sprawozdania z rzeźni i stacji kontroli mięsa za czas od początku bieżącego roku.

— Posiedzenie komisji dla badania stanu gospodarki elektrowni miejskiej. W sobotę dnia 30 b. m., w urzędzie delegata rządu odbędzie się posiedzenie komisji dla badania stanu gospodarki elektrowni miejskiej, w związku z pracami wojewódzkiej komisji oszczędnościowej.

W skład tej komisji wchodzi: pp. inż. Niewodniczański, inż. Nowicki, inż. Żywocki i p. Benedykt Dzienski.

— Związek hodowców drobiu. Pp. F. Zemojtel, St. Osleciński oraz P. Garniewicz złożyli do p. Komisarza Rządu na miasto Wilno podanie o

zalegalizowanie statutu „Związku hodowców drobiu Ziemi Wileńskiej”.(x)

ZE SZKOLNICTWA.

— Zakończenie roku szkolnego. Kuratorjum okręgu szkolnego rozesłało okólnik, według którego wyklady we wszystkich klasach, za wyjątkiem kl. 8-ych ogólnie kształcących średnich zakładów naukowych okręgu szkolnego wileńskiego winny się zakończyć w dniu 20-go czerwca r. b.

— Egzamin wstępny. Według okólnika Kuratorjum szkolnego egzamin wstępny do wszystkich klas ogólnie-kształcących średnich zakładów naukowych okręgu szkolnego wileńskiego winny się odbywać od dnia 22 do 26 czerwca.

Początek zaś roku szkolnego, według tego okólnika, kuratorjum wyznaczyło na dzień 1 września r. b. (x)

U ROSJAN WILEŃSKICH.

— Przyjazd metropolity Djonizego. W dniu 6 czerwca r. b. przyjeżdża na parę dni z Warszawy do Wilna metropolita prawosławny Djonizy.

Od tej chwili zaczęły się równoległe pertraktacje Włoch z Austro-Węgrami i Niemcami oraz z Anglią, Francją i Rosją w celu określenia przyszłego kursu polityki włoskiej.

Sonnino syn włoskiego żyda angielski wyznania protestanckiego był nienawidzonym przez Watykan. Wolnomyśliciele czuli również do niego wstręt.

Namiętny pod maską chłodnej obojętności, graniczącej zewnętrznie z przejawem niby głupoty, prosty i nieugięty, aż do ostateczności, a wskutek tego nie sympatyczny dla swych kolegów polityków, Sonnino zajmował w życiu publicznym we Włoszech wyjątkowo stanowisko całkowitej niemal izolacji. Od lat młodzieńczych on używał swych wielkich środków dla zdobycia wiedzy i trzymał się stale swego motto: Nitor in adversum (płynę przeciwko prądowi) aż do krańcowych wyników, tak niewygodnych holdującym podobnej zasadzie w państwie demokratycznym. Będąc ministrem finansów wyba-

wił Włochy od bankructwa przez zastosowanie heroicznych środków natury czysto finansowej i fiskalnej. Ten człowiek miał zdecydować o ostatecznym kursie włoskiej polityki. Gdyby Austro-Węgry były mniej uparte, zgodziłyby się bez wszelkiego sprzeciwu na przyznanie równoważnego ekwiwalentu za zachowanie neutralności przez Włochy. Niemcy domagały się również tego od Austrii jeszcze przed rozpoczęciem wojny.

Odmowa Austrii ułatwiła Włochom zastosowanie metody przetargu i zagwarantowania sobie przez Anglię, Francję i Rosję warunków, które wywołały wśród sprzymierzonych państw (Niemcy, Austrija i t.d.) dezorganizację w całej ich sytuacji.

W lutym miesiącu 1915 roku H. Steed dowiedział się że Sonnino przewidywał już możliwość wybuchu wojny z Austro-Węgrami i że Włochy zaczęły robić przygotowania wojenne w tym kierunku.

Wobec tego H. Steed napisał do

Sonnino: „Udział Włoch w wojnie jest nieunikniony, lecz zależy wielce na tem w jaki sposób urzeczywistni się ten fakt. Jeżeli Włochy staną na stanowisku liberalnym i ogłoszą, że ich zadaniem jest zakończenie własnego zjednoczenia narodowego i oswobodzenie narodów ujarzmlonych przez Habsburgów, wówczas działalność ich będzie o wiele łatwiejszą niż wielu z Włochów, wyobraża to sobie, „wyświetliłem”, powiedział H. Steed, „że Włochy będą podtrzymane przez Czechów, Słowaków, południowych Słowian i prawdopodobnie przez Rumunów, gdyż wiedziałem z rozmów, które prowadziłem z Sonnino w 1904 i 1907 roku, że poglądy jego na Austro-Węgry były przestarzałe; że miał bardzo słabe pojęcie o sile narodowego ruchu wśród podwładnych Habsburgom plemion. Tymczasem on podzielał, w stopniu godnym podziwu, dla człowieka o tak wysokiej kulturze, rozpowszechnioną wśród Włochów iluzję że wschodnie wybrzeże Adriatyku jest przeważnie włoskiem

jak co do ducha swego tak i charakteru rasowego.

Włoska Zielona Księga z r. 1915-go świadczy iż Sonnino pertraktował z Austrią na wzór adwokata starając się urwać odpowiednie wynagrodzenie za złamanie umowy. Artykuł VII Trójprzymierza zobowiązywał Austro-Węgry i Włochy do użycia wspólnego wpływu w kierunku uniknięcia zmian na niekorzyść ich własną na półwyspie Bałkańskim jak zobowiązywał również powiadamiać wzajemnie o wszystkich przejawach w tej dziedzinie, które dojdą do ich wiadomości.

Artykuł ten miał następujące uzupełnienie: „Niemniej jednak, jeżeli okoliczności wytworzą niemożność utrzymania status quo na Bałkanach albo na wybrzeżach Turckich i wspanach na morzu Adriatyckim i Egejskim, lub też jeżeli pod naciskiem innego Państwa lub innych przyczyn Austro-Węgry lub Włochy będą zmuszone zmienić status quo drogą czasowej lub stałej

okupacji, ta ostatnia nie może być dokonana bez uprzedniego porozumienia, między obydwoma Państwami, opartej na zasadzie wzajemnej kompensacji za każdy zysk czy to terytorjalny czy też inny który każde z tych Państw otrzyma ponad przewidzianiem przez umowę gwarantując zadośćuczynienie interesom i uzasadnionym pretensjom zainteresowanej strony.

Sonnino nie przypuszczał możliwości całkowitego rozbitcia Austrii i rozliczał że Włochy zrobią najlepiej jeżeli zdobędą przez wojnę te koncesje, których nie mogli otrzymać w drodze pertraktacji.

Jakież warunki stawiały Włochy Austro-Węgom, jakie Entencie i jaka była treść traktatu londyńskiego?

D. c. n.

Stefan Kader.

Jak się dowiadujemy przyjazd metropolity prawosławnego jest związany z świętym seminarjum duchownego. (x)

SPRAWY PRASOWE

Z Syndykatu Dziennikarzy. Członek Syndykatu Dziennikarzy Polskich w Wilnie redaktor Janusz Ostrowski wyjechał wczoraj wieczorem do Warszawy w celu wzięcia udziału w 4-dniowej wycieczce krajoznawczej, organizowanej przez Syndykat Dziennikarzy Warszawskich, a obejmującej województwo Kieleckie. Wycieczka ta, pod przewodnictwem redaktora Jana Czempieńskiego, wyruszy dziś w piątek do Kielec i wędzi to miasto pod przewodnictwem wojewody Ignacego Manteuffla, który wyjadzie na cześć gości raut. Jutro w sobotę, dnia 30 b. m. uczestnicy wycieczki, podzieleni na 4 grupy, udadzą się do Sosnowca, Olkusza, Będzina, Częstochowy, Buska i Pińczowa.

ŻYCIE ROBOTNICZE

Komisja do spraw dozorców domowych. W dniu 2 czerwca r. b., przy inspektoracie pracy № 63 urzędować będzie komisja do spraw dozorców domowych, celem rozpatrzenia szeregu zatargów pomiędzy dozorcami a właścicielami domów (z).

SPRAWY GOSPODARCZE

O zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa. Na dzień 4 czerwca r. b. zwołana została do wydziału przemysłowego przy urzędzie Delegata Rządu, komisja przemysłowa, celem skonstatowania na miejscu, czy można dać zezwolenie wytwórni tkaniny drzewnej przy ul. Szepetyckiego Nr 12, na prowadzenie nadal tego przedsiębiorstwa. (x)

Badanie zakładu wytwórni konserw. Komisja przemysłowa przy urzędzie Delegata Rządu zbadała w dniu 26 maja r. b. stan zakładu wytwórni konserw w Wilnie przy ulicy Beliny Nr 7.

SPRAWY SAMORZĄDOWE

Z posiedzenia sejmiku pow. Wileńsko-Trockiego. W dniu 28 b. m., pod przewodnictwem starosty pow. Wileńsko-Trockiego, odbyło się posiedzenie wydziału powiatowego sejmiku Wileńsko-Trockiego, na którym rozpatrzono szereg spraw o wydanie zapomóg z tytułu opieki społecznej, rozstrzygnięto konkurs na budowę mostów na rzekach Wace i Merczance, przyczem zostały przyjęte oferty 2 ch inżynierów — polaków, gdyż okazały się one najniższe. (x)

SPRAWY ROLNE

Komisja do spraw rolnych. W dniach 12 go i 13 go czerwca r. b. przy inspektoracie pracy № 63 urzędować będzie komisja do spraw rolnych, celem rozpatrzenia całego szeregu zatargów indywidualnych pomiędzy właścicielami majątków i robotnikami rolnymi. (x)

Wycieczka rolnicza. W połowie czerwca wyjeżdża z Wilna organizowana przez Związek Kółek Rolniczych z Wileńskiej wycieczka rolnicza na Pomorze, do Poznańskiego oraz na Wystawę Wsi Polskiej w Liskowie. Na Pomorzu i w Poznańskim wycieczka zwiedzi cały szereg wzorowych gospodarstw, jak również zapozna się z tamtejszą organizacją spółdzielczości rolniczej, która tak doniosłe znaczenie odegrała w podniesieniu stanu i dochodowości rolnictwa. Mając jednocześnie i zadania krajoznawcze, wycieczka zwiedzi Pełskie morze w Gdyni. Rozumiejąc doniosłość zapoznania się naszych rolników z wysokim stanem rolnictwa, do jakiego doszły zachodnie dzielnice Polski, zwłaszcza Wielkopolska, Sejmiki Powiatowe zdecydowały wysłać na swój koszt z wycieczką wzorowych gospodarzy z powiatów, a mianowicie: Sejmik Wileńsko-Troski—5-ciu, Oszmiański—3 ch, Dunilowicki—3 ch, Brasławski—2 ch. Spodziewane są dalsze zgłoszenia. Czas trwania wycieczki — dwa tygodnie. Wyjazd w dniu 15 go czerwca. Bilety kolejowe oraz wszystkie koszty, za wyjątkiem utrzymania, wyniosą 120 złotych od osoby. Wszelkich Informacji udziela i zapisy przyjmuje do dn. 10 go czerwca Związek Kół Roln. z Wileńsk., Wilno, W. Pohlanka 7, tel. 7—84. (x)

RÓŻNE

Tydzień Czerwonego Krzyża. Teraz dopiero Wilno będzie miało zabawę naprawdę wesołą i zabawną! Komitet Tygodnia urządzi rzeczy niabywale, a jednak rzeczywiste! Grób Thu-ank-Amona. Niespodzianka. Słup mydłem wysmarowany z nagrodą u góry, kto śmiały niech lazie ku uciesze stojących na dole. Huśtawki, karuzel z muzyką, pas de geants do latania w powietrzu. Bagatel! Przytem zawody kolarskie t. j. wyścigi cyklistów, match tenisowy, foot balowy, popisy gimnastyczne i najśmieszniejsza rzecz pod słońcem... wyścigi w workach. Jeśli dodamy do tego loterję, kramy w rodzaju dawnych „bud”, i muzykę to chyba nikt o niczem więcej nie zamarzy nawet, a tłumy pośpieszą do Botanicznego.

Z PROWINCJI

Kino w Kalwarii. Proboszcz kalwaryjski projektuje urządzić na Zielone Świątki kino w Kalwarii, gdzie ma być wyświetlana „Męka Pańska”. Jak się dowiadujemy o zezwolenie urzędzenie tego kina, proboszcz złożył podanie do p. Komisarza Rządu na miasto Wilno. (x)

Wybory w Trokach. W dniu 27 b. m., podczas wyborów w Trokach został ponownie wybrany na burmistrza Trok p. Mickiewicz. Należy zaznaczyć, iż podczas rozpraw Rady Miejskiej za bezczynność p. Mickiewicza sprawując urząd burmistrza m. Trok, mógł wykazać swoją inicjatywę, oraz pracę całkowitą, gdyż nie miał hamulca, który by mógł przeszkadzać. Jednak p. Mickiewicz nie wykazał żadnej inicjatywy, ani chęci poprawy tego ogólnego stanu zaniedbanego miasta.

Troki, ze swymi zabytkami kulturalnymi, przyciągają do siebie moc wycieczkowiczów z całej Polski, przeto na stanowisku burmistrza, winny mieć człowieka energicznego i mogącego godnie je reprezentować, a p. Mickiewicz podobno niestety tego nie potrafi.

Na zastępcę burmistrza powołano p. Rodkiewicza — człowieka, karanego przed wojną jeszcze za sprawy kryminalne. Sposunki te wymagają energicznej sanacji. (x)

RUCH WYDAWNICZY

Sztuka w Rzemiośle. Nakładem Muzeum Rzemiosł i Sztuki stosowanej w Warszawie, wyszedł jako jego oficjalny organ, miesięcznik pod tyt. „Sztuka w Rzemiośle”. Sztuka w Rzemiośle powstała jako wyraz dążeń do stworzenia indywidualnego oblicza w polskiej sztuce stosowanej. Celem jej — nawiązanie bliższego kontaktu z warstwą rzemieślniczą oraz z ogółem szerszej publiczności interesującej się zagadnieniami sztuki.

„Sztuka w Rzemiośle” — stara się ująć w popularnej formie problemy estetyczne i artystyczno-pedagogiczne, przygotowując grunt do niezależnego polskiego rzemieślnika od obcych wpływów w dziedzinie sztuki stosowanej. Pod względem wydawniczym „Sztuka w Rzemiośle” przedstawia się dodatnio. Tekst odbity na dobrym papierze. Ilustracje interesujące, przedstawiające zabytki sztuki rzemieślniczej, wzory dla rzemieślnika, oraz okazy wytwórczości współczesnej.

Podręcznik muzyczny. Ukazała się część III znanego podręcznika Tadeusza Czerniawskiego p. t. „Pierwsze zasady muzyki w teorii i praktyce”. Podręcznik ten przeznaczony jest dla szkół muzycznych, średnich, ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich.

Teatr i muzyka

Premjera w Teatrze Polskim. Od dłuższego czasu przygotowywana nastrojowa sztuka Czechowa „Wujaszek Jas”, dziś wchodził na repertuar Teatru Polskiego.

go. Sztuka ta o prawdziwej poezji i szczerym sentymencie, ostatni lat dziesięć przed wojną, była ulubioną i najpopularniejszą sztuką na wszystkich scenach rosyjskich i europejskich. Najbardziej artystycznie skądś dla siebie popsu w tej sztuce U nas grają w niej najlepsze sily Teatru z pp. Grabowską, Jaroszewską, Jasińską, Dunin-Rychłowską, Mołską, Godlewskim, Kijowskim, Wollejką, Płonką Fiszerem na czele.

Występy W. Kaweckiej. Jutro w sobotę urzmy znakomitą artystkę Wiktorję Kawecką w najpopularniejszej dziś operetce Kalmana „Hrabina Marica”. W. Kawecką będzie występować u nas bardzo krótko, dając swą zgodę, jako wyraz wdzięczności za to entuzjastyczne przyjęcie z jakim Wilno zawsze wita znakomitą primadonnę. Rola Penizeka po Downuncie, który obecnie bawi na urlopie, objął utalentowany komik p. J. Kurnakowicz, rolę zaś Księżny Bożenny — J. Jasińska. Również ujrmy po raz pierwszy po powrocie z urlopu p. S. Marjańskiego.

Ballady A. Mickiewicza w Lutni. W niedzielę 31 b. m. i w poniedziałek 1 go czerwca odbędzie się o godz. 4-ej pp. 2 widowiska dla dzieci i młodzieży. W programie: „Pan Twardowski”, „To lubię”, „Świtezianka”, „Powrót Taty”, „Lilje” i t. d. Barwna inscenizacja ballad Mickiewiczowskich, przepłataną tańcami: „Chochlików”, „Świtezianek” i t. p. będzie niewątpliwie atrakcją świeżącą dla naszej młodzieży, która tłumnie zapelniając sale — znajdzie nie tylko godziwą rozrywkę, ale i pożytek. Dla szkół powszechnych (młodsze klasy) w kompletach — ugił specjalnie. Ceny najniższe.

Koncerty Symfoniczne. Dziś w piątek 29-go maja odbędzie się koncert Wil. Orkiestry Symfonicznej pod dyr. Adama Wyleżyńskiego. Początek o godz. 8-ej wiecz.

Jutro w sobotę poranek muzyczny o godz. 12 ej w południe.

Ze sportu

Z „Sokoła”

„Sokół” wileński postanowił wykazać swą pracę na zewnątrz, prowadzoną przez całą zimę w swem gnieździe.

W związku z powyższym urządzi w dniu 1 czerwca r. b. w ogrodzie Bernardyńskim popis gimnastyczny, a w dniu 7 czerwca r. b. ma „wycieczkę” do Oszmiany, na uroczystości tamtejszego gimnazja. (x)

Lekka atletyka w szkołach

Na ostatnim posiedzeniu kierowników wychowania fizycznego w ogólnokształcących szkołach średnich, które się odbyło w dniu 27 b. m. w kancelarii parku sportowego imienia generała Żeligowskiego, postanowiono baczniejszą uwagę zwracać na ćwiczenia w lekkiej atletyce, urządzić popisy gimnastyczne na wiosnę, a zawody lekko-atletyczne jesienią, a to dlatego, aby kierownicy wychowania fizycznego w poszczególnych szkołach mogli wykazać swą pracę w ciągu roku, a młodzież szkolna w ciągu lata, gdyż lekka atletykę można trenować tylko latem.

W roku bieżącym, jednak, postanowiono urządzić popis gimnastyczny i zawody lekkoatletyczne jednocześnie. (x)

Książki nadesłane do Redakcji

Panie Julia Baranowska-Borowa i Jadwiga Wiarzbicka opracowały „Metody nauczenia śpiewu w szkole ogólnokształcącej”. Podręcznik ten zapozna nas z treścią programów śpiewu w szkole powszechnej, średniej i w seminarjum nauczycielskiem poczem następują uwagi ogólne o nauczaniu śpiewu i muzyki; dalsze zaś części „Metodyki” zawierają prowadzenie ćwiczeń, nauczanie teorii i wskazówki dydaktyczne. (Nakład Gebethnera i Wolffa).

Rozmaitości

Niezwykły powód do rozwodu

Pisma angielskie donoszą o następującym osobliwym powodzie do rozwodu. Kupiec londyński niejaki Rudolf Dotzauer wniosł do trybunału rozwodowego skargę przeciwko żonie. Żądanie rozwodu motywował tem, że żona za często chodzi do kościoła. Jako wolnomyśliciel nie może się pogodzić z faktem, że żona pozostaje pod wpływem spowiednika i sporą część dnia przepędza w kościele.

Dotzauer przez lata wywedrował z Hiszpani do Anglii i tutaj ożenił się z Belgijką nazwiskiem Marja Humbertini. Matężstwo było szczęśliwem przez lat dziesięć i żadne z małżonków nie myślało o rozwodzie. Pani Dotzauer, która jest rzymską-katoliczką, przed dwoma laty zaczęła często bawić w kościele i życie swoje urządziła według wskazań religii. To nie podoobało się jej mężowi, który jest zapalonym wolnomyślicielem. Pewnego dnia mężowi wpadło na myśl, że to przesadywanie w kościele jest tylko płaszczkiem dla jakichś romanów, zaczął tedy śledzić detektywem swoją żonę. Detektywi stwierdzili wszelako, że pani Dotzauer istotnie wzięła cały wlny czas przepędza w kościele, wówczas mając zażądanie rozwodu i twierdząc, że ten religijny fanatyzm żony jest mu nieznośny.

Giełda warszawska

Table with exchange rates for various currencies and commodities like gold, silver, and bonds. Columns include 'sprzedaż' and 'kupno'.

Redaktor Józef Batorowicz

Dr. W. Liegejko

Choroby wewnętrzne. Spec. płuc i żołądka. Przyjmuje od 9—11, 6 1/2—7 1/2 wiecz. Ul. Ad. Mickiewicza 21, m. 1.

Kino „HELIOS” Wileńska 38.

Współczesny dramat obyczajowy z życia ameryk. miliardarów Szalone dziewczęta. W rolach głównych Głównych Swanson i Teodor Ruberts.

KINO-TEATR „Piccadilly” Wielka Nr. 42.

Film Jakiego jeszcze nie było „HOLLYWOOD” (Szał filmowy). Najwybitniejsza komedia amerykańska wytwórni „Paramount” w 8 akt. Wszczęśliwa sensacja z udziałem 30 naj-słynniejszych gwiazd ekranowych. W rolach główn. Pola Negri, Mary Pickford, Betty Compson, Nita Naldi, Charlie Chaplin itp.

Kasa Chorych m. Wilna

podaje do wiadomości, iż składki za służące w gospodarstwach domowych od 1 czerwca wynosić będą jak następuje: za służące do lat 15 włącznie w/g gr. zar. I-szej mies. zł. 1 gr. 85 „ od „ 15 do 18 wł. „ „ VII-ej „ „ 3 „ 10 „ „ powyżej „ 18 „ „ IX-ej „ „ 4 „ — Zaliczenie do I-szej i VII gr. zar. nastąpić może po przedstawieniu dowodów osobistych lub metryki urodzenia służącej.

(—) S. Sokolowski p. o. dyrektora. (—) Mieczysław Engiel Przewodniczący Zarządu.

Dom Handlowy F. Mieszkowski Sp. z ogr. odp.

Oddział w Wilnie, ul. Ad. Mickiewicza 23. Tel. 299.

POLECA NA SEZON LETNI

w dziale manufaktury

Welny zagraniczne, jadowale, batysty, muśliny, markizety, kamgarny ubraniowe i paltotowe, Gotowe ubrania i palta. Wykonuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące.

w dziale meblowym

MEBLE od najwykwintniejszych do najskromniejszych. Spółdzielniom, kooperatywom oraz stowarzyszeniom udziela się ulgowych warunków.

Zatwierdzone przez Ministerjum Spraw Wewnętrznych

BIURO REKLAMOWE Stefana Grabowskiego

w Wilnie, ul. Mickiewicza róg Garbarskiej № 1, tel. 82

PRZYJMUJE ogłoszenia do wszystkich bez wyjątku pism, wychodzących w Wilnie i w całej Rzplitej Polskiej.

Warunki najbardziej dogodne.

B-cia ALSZWANG

UL. WIELKA 42. SP. AKC. TELEF. 822.

Otrzymano

wykwintne wiedeńskie suknie w wielkim wyborze.

Wyszła z druku

Księga Handlowo-Przemysłowo-Informacyjna

„WILNO”

I zawiera niewyczerpane źródło adresów: Instytucji i urzędników, księży, doktorów, adwokatów, inżynierów, banków, kooperatyw, firm handlowo-przemysłowych, zarejestrowanych w Sądzie Okręgowym, etc. etc. oraz dział informacyjny m. Wilna i Ziemi Wileńskiej. Księga zawiera przeszło 600 stron tekstu zebranego i zredagowanego przez B. inspektora skarbowego Adama Skarżyńskiego i kosztuje z przesyłką 7 zł. Redakcja: Wilno, Garbarska 1.

Przeznaczenie. Nadesłaj charakter pisma, swój lub zainteresowanej osoby, zakomunikuj: imię, rok, miesiąc urodzenia. Otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności, przeznaczenie. Analizę wysyłam po otrzymaniu 3 zł. Osobiście przyjmuję 12—7. Protokół, odczyt, podziękowania najwybitniejszych osób stolicy. Warszawa, Psycho Grafolog Sztyler-Szcolnik, Piękna 25—34.

Polska drukarnia nakładowa

„LUX”

Wilno, ul. Żeligowskiego 1 Telefon 203.

Wykonuje wszelkie roboty drukarskie i introligatorskie szybko i dokładnie. Czasopisma, Księgi rachunkowe, Książki, broszury, Tabele, bilety, plakaty. Druk kolorowe i ilustracyjne. Światłodruki.

Nauczyciel kroju

R. GISIN, S-to Jańska 2 udziela lekcji kroju ubrań damskich, cywilnych i wojskowych po cenach dostępnych. Tamże sprzedają się różne wykroje, żurnale i manekiny. 5—1

PRACOWNIA OBUWIA

Wl. Kozyrewskiego

dawniej ul. Garbarska 5, została przeniesiona na ul. Biskupią 14 (plac Katedralny) p. f. Obuwia „Moderne” — o czem się zawiadamia Sz. Kljentelę. 2—1

Dr. Marjan Mienicki

Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Wileńska 34, m. 8. Od 4—7.

Pierwszorzędny krawiec damski

M. KORSAK ul. Kalwaryjska 7—16 Specjalność: KOSTJUMY i PŁASZCZE. Od 1 stycznia obstatunką przyjmowane ze zniżką do 50 proc.

PRACOWNIA zębów sztucznych

L. Minkier ul. Wileńska № 21.

Potrzebny buchalter

na godzinę, znający niemiecki język. Zgłoszenia do Biura Reklamowego S. Grabowskiego, ul. Garbarska 1. 2—1 Sprzedaje się dom w Zwierzynie przy ulicy Gedyminowskiej 66.